

Передплата

за «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за члн рік . . . 20 пер.
 за рік . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми вяршем: а не вольшем милоста і віра не вольшем,
 бо руске ми сердце і віра руска.» — В Русланових псалмах М. Пашкевича.

Виходить у Львові що два
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудня.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбровського (Херу-
 щини). Експедиция місцевя
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженя.—
 Рекламні неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсилані» 40 с.
 від стрічки. Подки і при-
 ватні доносеня по 30 сот.
 від стрічки.

Парляментарне положенє.

(X) Розправи в комісії бюджетовій добігають до кінця, бо вже в четвер збирає ся на дальшу сесию посольська палата, одначе як раз під сам кінець роботи в комісії виринають найбільші трудности і перепони, так що розголошено вісти про часткове, а навіть повне пересиленє міністерске і про замір утвореня тимчасового міністерства урядничого. Головної причини сего роздратованя політичного треба глядіти в неустаючім національно-язиковім спорі, який останніми часами особливо заострив ся в Чехах наслідком поступованя німецьких судий, котрі відкидали чеські поданя. Задля того в чеськім клубі, котрому проводить др. Крамарж, настало велике невдоволенє і огірченє. Особливо молодочехи, котрі в останнім десятиліттю понесли вельми значні втрати на політичнім полі під напором крайних і соціал-демократичних живел, проявляють велике роздратованє і погрожують, що не тільки відкличуть з ради Корони своїх міністрів, але також домагають ся усуненя міністра судівництва дра Кляйна. Посеред сих поговорів і вістий появила ся також вістка про мнимі ріжницї поміж міністром-президентом бар. Беком, котрий нібито стоїть на основі язикових розпорядків Штремаєрських, а дром Кляйном, котрий нібито опирає ся сему і задлятого мав би др. Кляйн упасти жертвою невдоволених Чехів, а єго теку мав би тимчасово обняти бар. Бек.

Але довголітній досвід поучує, що звичайно в часі розправ сі дві глави бюджету (міністерства просвіти і судівництва) заострює ся парляментарне положенє, виринають вісти про міністерске пересиленє, а відтак усе кінчить ся менше або більше вдоволяючими заявами і резолюциями та втихомиренем розгорячених умів. Після всякої імовірности такий буде кінець і теперішнього парляментарного заострення. Міністер судівництва др. Кляйн не думає подавати ся о відпустку, бар. Бек не має наміру обтяжати себе ще текого судівництва, а чеські міністри др. Фідльр і Прашек не мають охоти уступити із своїх становищ і доводити до пересиленя якраз в хвилі, коли по довгих переговорах з обидвома спірними сторонами правительству повело ся зложити начерк язикового закона, котрий має бути спми днями предложений представникам чеського і німецького клубу, а по обопільнім порозуміню відтак в посольській палаті.

В такій гмзді як небудь др. Крамарж ударив в стрну найострійшої опозиції, інші впливають на втихомиренє, бо не схочуть прийняти на себе важної одвічальности за ударемненє полагоди язикового питаня. Тим то з вістий о пересилени не витворить ся пересиленє справдешне.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністер-президент др. Векерле прибув в суботу вечером до Відня і був в неділю на довшім послуханю у монарха, котрому здав справу про важнійші сучасні діла в Угорщині. Про справу самостійного язика угорского і про підвишенє офіцирских плат не було зовсім мови, як запевняють дневникарі, що розмовляли з міністром-президентом. В тім часі зложив д-рови Векерльому візиту кн. Більов, а офісля переговорював др. Векерле з міністром Коритовским про підвишенє податку горівчаного.

В справі підвишеня сего податку відбула ся*також горівчана анкета триднева у Відні.

Отвираючи обради анкети в справі розділу контингенту спиритусу, виголосив міністер скарбу др. Коритовский обширну бесіду. Міністер заявив, що задля великої ваги тої справи уважав відповідним не обмежувати ся до скликаня прибічної Ради, але розширити круг експертів покликанем заводовців, в чім углядено і ті групи інтересів, котрі не мають достаточного заступництва в прибічній Раді. Від досить давна не є тайною, що правительството наміряє підвишити податок від горівки. Жаданя, ставлені державному бюджетови, котрий перейшов цифру двох мільярдів, ростуть з кождим роком, так, що удержанє рівноваги бюджету вже в нормальних услівях і при нормальній господарці насуває великі трудности. Для того робленє нових значних видатків державних є зовсім виключене без рівночасного значного підвишеня доходів. В останних часах появил ся цілий ряд таких нових видатків, з котрими не можна вже зволікати, а котрі вимагають значних сум. Пригадую наприклад — говорить міністер — нетерплячу проволокати акцію в цілі направи краєвих фінансів, підвишенє плат офіцирских і жовнірам, відшкодованє родинам резервістів, покликаних на вправи, потребу значного побільшеня залізничих сітий а вкінці обезпеченє на старість. Ті видатки в найменшій лише часті можуть бути покриті нормальним розвоєм існуючих доходів і для того отворенє нових жерел доходів є конечне.

Горівка представляє вже нині значне жерело податкове в порівнаню з іншими

великими державами, однак належить ствердити, що вимір горівчаного податку в Австрії є ще значно менший, як в переважній часті інших держав. Звертаю увагу на Францію, де податок від горівки з виїмком Парижа вносить 210 К за гектолїтер, в Парижі 380 К, в Англії вносить навіть 456 К, в Бельгії 190 К, в Голандії 240 К, в Швеції 128 К, в Норвегії 204 К, в північній Америці 230 К; в Росії, де — як відомо — існує горівчаний монополь, ціна гектолїтра вносить 510 К, в чім податок становить найменше 400 К. В Німеччині податок від горівки є вправді незначно висший, як у нас, але і там відбувають ся переговори в цілі значного єго підвишеня. Правительство ршило ся підвишити податок від горівки о 50 сот. за літер чистого алькоголю. Притім додаю, що угорське правительството задумує впровадити підвишенє о 40 сот., так, що супротив існуючого вже на Угорщині 10 сотикового податку по переведеню того підвишеня буде податок в обох державах рівний.

Що дотичить існуючих рільничих горалень, то мушу заявити, що правительството в порозуміню з угорским правительством запропонує знизхенє існуючих боніфікацій, а іменно за спиритус контингентовий по 4 К, за ексконтингентовий по 2 К, так, що на будуче боніфікації для рільничих горалень виносити будуть по 2, 4 і 6 К за гектолїтер контингенту а по 2 і 4 К за гектолїтер ексконтингенту відповідно до пересічної депної продукції.

Як з того показує ся, відріжнюване теперішнє боніфікації ріжних груп горалень лишить ся дальше. На се зарядженє рішило ся правительството тому, що протягом літ контингент рільничих горалень спиритусу, отже також і видатки державного скарбу на боніфікації значно збільшили ся, з другоїж сторони премія обнята системою контингентованя, запевняє від ряду літ значну охорону рільничій продукції спиритусу. Щоби дати за то якусь рекомпензату, правительството готово в порозуміню з угорским зменшити ріжницю між обома стопами сумумційного податку від спиритусу о суму контингентової боніфікації то зн. підвишити податок з 20 на 24 К за гектолїтер.

Система експортних боніфікацій за горівку має бути змінена а іменно буде знесене обмеженє річної суми а замість того має бути установлена боніфікаційна стопа в квоті, пересічній з послїдних літ, виносячій округло 7 сот. за літер алькоголю. Зміна, котрою виплата боніфікацій буде значно упрощена, відповідає бажаню промислу, бо через се стає положенє для промислу о стілько яснійше, що дотепер можна було доперва в кілька місяців по замкненю кампанії одержати відомість о дійсній сумі боніфікації. Вкінці буде знесене теперішнє обмеженє, що горівка в цілі продукції оцту може бути зужиткована як вільна від податку лише при вчисленю до контингенту а крім того буде

знесена контрольна оплата за спиртус вільний від податку.

Уважав я конечним — каже міністер — пояснити се основно, бо справа податкової стопи і рільничої боніфікації буде мала велике значінє в осуді питаня контингенту.

Відтак розпочала ся загальна розправа над выводами міністра скарбу.

По триденних нарадах анкета закінчила свою роботу і признала, що запроваджене підвишенє горівчаного податку приневолить до обниженя виробу о яких 3000 гектолітрів. Члени анкети вибрали комітет, котрий має боронити прав продуцентів.

„Deutschnationale Korresp.“ доносить, що заходами правительства і голови бюджетової комісії відбула ся конференція, в котрій взяли участь майже всі міністри і проводирі парламентарних стороництв. Президент міністрів вказав на повільний біг обрад бюджетової комісії, наслідком чого є неможливим полагодженє бюджету і апелював до комісії, щоби без шкоди для обрад знайшла спосіб на прискішенє своїх праць. По довгій дискусії згоджено ся на се, щоби всі бесідники, котрі записані до голосу два рази, зрекли ся одного голосу і постановлено старати ся, щоби бесідники промовляли коротко і річево.

Міністер президент бар. Бек конференвав з ріжними проводирями всіх стороництв, причім заявив, що ферії великодні в радї державній рознічнуть ся 11. цвітня. Отже до полагодженя наглых внесень і контингенту рекрутів, котрий прийде також яко нагле внесенє, остає лише 9 днів. Ферії потревають до 25. цвітня.

З парламентарних кругів доносять, що дискусія над етатом міністерства справедливости, буде вельми остра. „Die Zeit“ доносить, що вигляди сеї розправи не представляють ся дуже спокійно. Не улягає сумнівови, що запевненє о пізнішій розв'язаню язикової квестиї не вистарчає вже тепер. Настрій зглядом міністра справедливости є некористнійшим як давнійше. В парламентарних кругах твердять, що конфіскація брошури Вармунда слїдувала наслідком безпосередної директиви міністра, що викликає велике невдоволенє в кругах радикальних і поступових німецьких послів.

Заграниця.

Побут кн. Більова, котрий був прийтий в Шенбруні на послуханю у монарха, є звязи з македонським питанням. Англія домагає ся установленя окремого генерал-губернатора македонського, а супроти того виступив міністер Ізвольський з новим проєктом, на основі котрого фінансова комісія в Македонії установлена з рамени Австро-Угорщини і Росії мала би також догляд над судівництвом, а крім того мали би таке саме управленє до догляду представники інших европ. держав, що підписали берлінський договір і були би рівноправні з російським і австрійським представником. Російська проєкта є отже полишенєм гадки мірцшегської програми, на основі котрої Австро-Угорщина і Росія мали порученє переведеня реформ в Македонії. Тим способом отже віднято підвалину порозуміню бодай на основі мірцшегської програми. Отсе становище Росії приневодило кн. Більова вже тепер явити ся у Відні, щоби тут довести до порозуміня між Австро-Угорщиною а Німеччиною в сій справі.

Три національні типи хародкі.

(Розвідка Володимира Антоновича).

(Дальше).

Почнемо з прикмет анатомічних: твердою засновою тіла людського єсть кістки: найголовнійша частина їх зветь ся черепом. Коли поглянемо на череп Русина зверху, так формою своєю він походить на яйце, повернене носком на перед; у Поляків череп дуже довший за українського, а в Москалів навпаки, формою він наближуєть ся ближше до круглого. — Коперніцький подає такі цифрові дати: череп Москаля має заввишки 75½ мм., череп Русина 76 мм., череп Поляка 77½ мм. Завширшки руский череп має як і польський 80 мм., а череп Москаля 78 мм., себ то на два мм. више за українського і польського. Що до вишини, так український і великоруский черепи трохи не рівні, а польський на 1½ мм. више за українського, а великоруский на 2 мм. нижше за польського. Бачимо, що різниця тут не вельми велика, а про те, як звернемо увагу на те, що отсі три нації рідні між собою, діти одно семі, або раси славянської, так отся невелика різниця покажеть ся тоді геть — характерною. Такуж саму різницю добудемо і тоді, коли черепи порівняємо системою графічною. Робить ся так: череп покривають з чотирох боків посудиною, зробленою з мутного шкла; тоді різниця виступає в тих контурах, які покажуть ся на шклі, коли обвести їх олівцем: дивлячись зверху побачимо, що череп Русина удає форму яйця, поставленого носком на перед; череп Москаля, далеко менший спереду, удає з себе овал; на останку череп польський удає овал більш довший. Опріч того останні два черепи мають ще і такі особливости: у першого потилиця стоїть дуже перпендикулярно, а в останнього біля стрілко видного рубця, що іде посеред голови, де тімя, трохи підвищуєть ся, маючи гребінь.

Склад лица ще характернійший і більш цікавий. Наука, щоб поміряти лице, чи твар, бере три діаметри: перший так званий подовжний діаметр, що іде вповдовж твари, починаючись з долиньки поміж брів зразу над перенісцем, аж до краю підбороддя; другий — в попереку тварі — діаметр верхній поперечний від processus zygomaticus і третій діаметр низовий поперечний від внутрішнього краю мускула овального „musculus mastoideus“.

В черепі польському подовжний діаметр, сливе що на 1½ рази довший за діаметрів поперечних, а поперечні рівні між собою, через що форма твари вузка, овальна, профіль видаєть ся.

Другі дві народности мають тут дещо похожего: протяжний діаметр однаковий в обох з діаметром верхнім поперечним. У Русина поперечний низовий діаметр трохи не вдвоє менший ніж верхній, через що і лице Русина має форму трикутника; у Москаля через те, що всі три діаметри однакові, вид твари — чотирикутник.

Кли порівнаємо довжину ніг з довжиною всего тулубища, так матимемо вельми цікавий добуток: у Поляків ноги довші ніж тулубище, у Москалів коротчі за него; а в Русинів рівні з тулубищем. — Різниця є і в околичних (зверхних) покровах тіла: як візьмемо типічну шкіру, то в Поляка вона буде окрашена найменше і тонша, через що дає ясні та живі румянці; шкіра Русина видаєть ся найбільшою пігментацією, через що і тип Русина чорнявий, тільки без румянця; у Москаля шкіра пухка нееластична з помірною пігментацією; типічна краска її бура і в субєктів молодих, повнокрових — просвічуєть ся не там тільки, де найбільш зібрано кровяних посудин, а

грає румянцє на все лице. У малокрових же заміняє кров — лімфа, окраска зникає, являєть ся блідість.

Гладчанє чоловіка залежить від підкової клітчаткі: тут збирають ся жирові частки. Не в тих самих місцях тіла являєть ся гладчанє в усіх трех типів: у Поляків найчастійше і найбільше гладким буває черево; у Москалів — потилиця; а в Українців бюст, себ то та частина підкової клітчаткі, яка лежить поверх грудяної клітки.

Що до краски очей та волося, то для Москалів ми не маємо цифрових дат; над своєю антропологією вони не турбують ся ще досі. Про Русинів та Поляків є дати в краківських виданях, а про Українців, властиво про Кобеляцький повіт маємо працю доктора Емме. Коли ми краску очей поділимо на три групи: на сірих, голубих, та карих, то побачимо що буде:

	сірих,	голубих,	карих:
Поляків	50%	25%	25%
Русинів	20%	40%	40%
Так само і з волосєм			
	білявих	русявих	чорнявих
Поляків	45%	36½%	18½%
Русинів	32%	34%	34%

З того, що бачив доктор Емме в Кобеляцькому повіті, знати, що там Українців білявих 1½%, русявих 66%, чорнявих 32½%. Отже виходить, що Поляків найбільше білявих, а Русинів найбільше русявих, та чорнявих. Шкода, що про Москалів нема таких дат, але здаєть ся мені, що переважної типічної краски між ними нема: по губерніях, на приклад, Рязанській або Тамбовській переважує пігментація чорна, а далі — на північ вона світліша і вже по Московській губернії, або ще більш по Олонекській волосє краскою своєю нагадує жменю вичесаного лєну.

Геть більшої ваги та частина етнографії, що працює вияснити функціонуванє системи нервової якого будь народу, себ то працює над інервациєю народню. Від міри чужости, від того, як народ переймаєть ся вражіннями околичними, залежить характер народу, єго суспільність і стан політичний, на останку вдатність єго до розвитку. Обмежувавши ся з початку речами найзагальнійшими, спостерегаємо, що нервова система Москалів не вельми чула, а через те і реакція до вражінь околичних не велика і безсила. Се тип флегматика малочулого до вражінь околичних. Навпаки у Поляків: чулість у них дуже велика і рефлекс починаєть ся безпосередно, зараз за роздражненєм; — се чистий тип сангвініка. Русини теж дуже чулі до вражінь; але реакція у них прокидаєть ся після довгого переходу за роздражненєм; Русин — тип меланхоліка. Отже і різниця в інервациї, в особистім, в громадськім і в суспільнім житю сих трех народів залежать від різниць зараз наведених нами. Найвиразнійше характер народний показуєть ся в звичаях. Звичай — се те, як чоловік живе, як він поводить ся з людьми, як відносить ся до них, як він орієнтуєть ся в усяких обставинах житя.

На малій чулости Москаля засновані єго прямота і грубіянство: він не вважає на те, щоб там когось не зачепити, не образити; він міряючи усе на власну мірку, гадає, що і всі інші люди, так само як і він, повинні бути необразливими. А щоб образити кого-небудь, Москалеви треба більше вражіння надати; отсе і єсть жерело непоштивости і грубіянських відносин Москаля. В суспільности польській через велику нервову чулість виробляєть ся характер відносин такий: кожен Поляк, без жадного лихого заміру силкуєть ся вдати з себе найкращого, і тим самим вказує на те, чого в інших людях

бракує; кожен Поляк силкується показати себе кращим, ніж він є справді і звернути на себе найбільшу увагу у всіх. Отже силкуване малювати ся, отся пиха цілком залежать від потреби. нерви свої задовольнити вражінєм безпосереднім. Русин не вміє зразу відповісти на роздражненє; він відповідатиме на него за день, за тиждень, або що, за теж увесь той час почуватиме вражінє. Тим то в характері Русина зявляється сумірність, гумор і нещирість. Гумор виробляє у него пориванє спинити і відіпхнути від себе яку будь прикрийсть; тим то чоловік пильнує в прикрийсти знайти що будь сьмішне, глумливе і тим чином хоч трохи зменшити недобре вражінє. Навіть у любязностях та в лайках зявляється народний характер.

(Дальше буде)

Анатоль Вахнянин.

Спомина з життя.

(Дальше*)

Милярадовичка хорошого росту та і світова жінка походила в костюмі дуже на тодішню артистку віденську Geistinger-ку. Ми проходили ся incognito по салях, коли нараз приступив до нас високий державний достойник*) і навязав з Милярадовичкою розмову по французьки (якої я не розумів). Сей достойник дуже цікавив ся особою замаскованої Милярадовички, що говорила по французьки хорошо париським діалектом, а відтак став говорити по німецьки та чудував ся, що маска говорила і по німецьки. Він запитав Милярадовичку: Kennst du mich, schöne Maske? — Wie soll ich dich nicht kennen? відповіла Милярадовичка: Du bist ja der Absalon von Sadowa. Der wahre Absalon hat sich auf der Flucht an seinen langen Haaren an einem Baume erhängt und du hast dich bloss an der Stirne geritzt (натяк на легкий стріл в голову, одержаний тим достойником в прусько-австр. війні) Милярадовичка в дотепі сказала, будто він утікаючи, задер ся о гіляку. Достойник обиджений сям дотепом сказав: Du vergisst dich, schöne Maske. Bedenke, dass ich zu meiner Disposition die Polizei habe. Милярадовичка не напалохла ся сих слів і відповіла: Ich muss dir sagen, dass ich mit Napoleon auf Hofbällen promenierte und wenn ich ihm ein unangenehmes Wort gesagt habe, so wusste er mir immer eine geschickte Antwort zu geben, dass ich als Frau schweigen musste. Sag mir auch einmal ein geschicktes Wort... По сих словах достойник розгніваний відступив від нас, але велів слідити, хто під маскою криє ся?

Ми пішли до буфету і засіли до перекуски. Небавом сів біля нас старий якийсь генерал, підслухував нашу українську розмову, якої не розумів і старав ся заговорити до Милярадовички. Але вона змиркувавши наміри генерала, сказала ему прямо: Du willst erfahren, wer ich bin? Lass das fahren. Dazu bist du zu alt. Geh lieber schlafen. Schone deine alten Knochen. Відтак по генералі навязав ся до нашого товариства молодий, статний офіцер гусарин в малярським костюмі. І сего відправила Милярадовичка коротко, сказавши: Du bist auch neugierig zu erfahren, wer ich bin? Herzlicher Attilamann! Du bist von denjenigen, die glauben, dass der liebe Herrgott im Himmel madiarisch spricht? Indessen ist das eine Sprache, die man bloss zu den Pferden spricht.

Маляр відвязав ся рівнож скоренько від нас, а ми бачучи, що нас слідять, рівнож скоро забрали ся до виходу, сіли у свого фіякра, та веліли везти себе у Прагер. Але за

*) Імя подане в рукописі пропускаємо з цензурних зглядів.

нами їхав безнастанно другий фіякер. Куди ми не скручували, він троп за тропом гнав ся за нами. Тоді з розказу Милярадовички пустив ся наш візник опять у місто і гнав вже шалено, що лише коні ветигли. Сям способом ми уйшли погоні і завернули в Baeskeergasse.

Коли я відтак в 1869. році був вже у Львові суплентом при польській гімназії Франціска Йосифа, загостила Милярадовичка до Львова, розпитала у Славицького, завідателя книгарні ставропільської, мою адресу і явила ся в нашій хаті на Замарстинівській улиці. Я відвідав єї відтак в готелі Европейській, де познакомив ся з єї стареньким чоловіком у темних окулярах, та де ми опять обговорили справу заснованя у Львові окремої друкарні. Славицький доніс сейчас Дидицькому, що за Вахнянином розпитувала якась богата Русинка, а сей, стрінувши мене відтак на «Бесіді», страшно цікавив ся, з ким то я «хахол» стою з так близьких зносинах з людиною з Росії. Та мабуть доси він не заспокоїв своєї цікавості.

(Дальше буде)

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Хризанта; римо-кат.: Гугона. — В четвер: руско-кат.: Лазарева; римо-кат.: Франціска.

— **Обхід в пам'ять бл. п. Анатолія Вахнянина,** про який недавно була згадка, заповідаєсь величаво. Концерт сам відбуде ся в найближший вторник дня 7. цвітня с. м. о годині 7:30 вечером в великій салі „Народного Дома“. На програму концерту сего зложать ся виключно твори покійного Анатолія, а то: „Ура у бій“ — „Хор Норманів“ — „У сві я снів“ — „Збірка народних пісень“ — „Гей по горі ромен цвите“ а крім сего з опери „Купало“: „Терпет“ сольо-снів „Нема мені порадоньки“ — „Хоровід купальний“ і „Під твій покров“. — Сі послідні два хори будуть виконані в супроводі оркестри 15. п. п. Докладна програма буде оголошена в завтрішнім числі нашої часописи. — Отся загальна програма говорить сама про себе і уже нині дає повну запоруку, що вечер 7. цвітня стане одною великою мавіфестациєю для особи покійного Анатолія і єго чудових пісень, та що почитателі пісень тих і особи Покійного заповнять по береги велику салю „Народного Дома“. — Білети на концерт сей продає від завтра книгарня Тов-а ім. „Шевченка“ у Львові.

— **Конкурс на афіш Народної Гостиниці.** Надзираюча рада „Нар. Гост.“ у Львові по розгляненю надісланих конкурсних шкідів на афіш „Нар. Гост.“ наділила першою нагородою п. І. Куриласа, артиста-малюва, а другою п. Недільського, техніка.

— **Українське Євангеліє.** „Подолія“ повідомляє, що подільський єпископ Партеній, разом із своїми співробітниками, вже викінчив редагованє з порушеня св. Синоду український переклад Євангелія. Тепер саме йде коректурна робота тексту Євангелія від св. Луки та підготовляє ся до друку переклад Євангелія від св. Івана.

— **Зїзд ветеринарів в Перемишлі** відбув ся дня 22. м. м. при участі кількадесятьох осіб з різних сторін Галичини. Обговорювано справу суспільного положеня автономічних ветеринарів і поліпшеня материяльного стану людей, що маючи академічне образование і працюючи з хістом для краю, не дістають відповідної нагороди і не користують ся обезпеченою емеритурою для себе і своїх родин. Зїзд порішив домагати ся від центральних властей перенятя єї категорії публичної санітарної служби в управу краю.

— **Курси для народних учителів в Київщині.** Від 5. мая до 1. липня ст. ст. сего року в Умані при середній школі садівництва й хлібо-

робства відбудуть ся для учителів та учителюк народних шкіл курси садівництва, огородництва, шовківництва та бжильництва.

— **Важне для історії відкрите.** Як доносить „Голос Москви“, у відділі рукописей Публичного і Румянцівського музею в Москві відкрито незвісну доси редакцію „начальної літописи“, званої літописю Нестора. Текст єї рідкої рукописи буде надрукований в одній з найближших книжок „Чтеній общества історії и древностей російських“. Кажуть, що се відкрите може викликати переверот в розуміню старинного періода рускої історії.

— **За катастрофу під Букачівцями.** Кур. Stanisl. доносить, що каса станиславівської дирекції залізниць виплатила доси ріжним особам, які понесли шкоду в катастрофі під Букачівцями, около мільон корон. Сі відшкодованя виплачено в мировій дорозі, а другий мільон або і більше буде мусіла заплатити залізниця в дорозі судових процесів.

— **Відчит про В. Антоновича в Харківщині.** Дня 23. марця у Харкові в бібліотечній салі в університеті ректор Д. І. Багалій прочитав для студентів істориків лекцію про проф. Володимира Антоновича, що 21. марця помер у Києві. В своїй лекції Д. Багалій зобразив ріжносторонню учену діяльність небжжчика та її глибокий вплив на розвиток української історичної науки, археології та етнографії.

— **Про машину до лету.** Дня 23. січня Генрі Фарман здобув рекорд машини до лету, перелетівши у воздухі кілометр там і кілометр з поворотом без задержання. Припало єму за то 50.000 франків нагороди Деакона. Оноді повело ся єму подвоїти дорогу лету, а другого потім дня перелетів він простір 8 км. Тепер видно, що аероплани тяжкі від воздуха можуть побідити газові балони. Онодішня проба відбула ся в Ісси-Ле-Муліно на площі військових вирав, 1.000 м. широкій а 2.500 м. довгій. В леті взяли участь два воздухоплавці, різбар Делягран і Фарман, на машинах з робітні братів Воазів під Парижом. Коло 10. год. рано витягнуто з шопи машини і точно оглянено їх, чи всьо функціонує. Делягран, з папиром в зубах, сів на машину, спочиваючу на двох парах коліс, якими машина їде по землі, заки підлетить. Закручено подвійну шрубку з двома крилами в заді машини, пущено мотор, — машина рушила з місця зі зростаючою шкоростю. По 10 секундах підносять ся задні колеса, а за хвилику машина летить вже у воздухі. Летить з тихим шелестом, то піднімаєсь, то опадає, а на кінци площі злітає на землю. Потім сів на машину Фарман і кружляв у висоті 4 метрів докола площі. Лет і звороти були спокійні, так що видці відносили вражінє безпеченства такої подорожи. Праця над поліпшенем машини до літаня не вгаває. Єсли вдасть ся зменшити тягар мотору, а піднести при тим єго силу, то справу літаючих машин можна би уважати за розвязану.

— **Дрібні вісті.** Дня 6. цвітня відходить до Відня 2. і 4. баталіон 24. п. піх. зі Станиславова і 3. баталіон з Заліщик. — В Станиславові застрілила ся 26. марця Бальбіна Кшепільська, вдова по капітані і властителька реальности. Причиною мав бути нервовий розстрій. — У Львові застрілив ся Ідучи фікром Маріян Шкодлярський з Бучача. Причина самоубийства незвана. — У Wiener Ztg оголошено наданє концесії на будову локальної залізницї Львів-Камінка стр.-Стоянів.

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Тернополі** (Саля Міщанського Брацтва. Початок 7½ веч. Білети продає ранше „Народна Торговля“).

В четвер дня 2. цвітня „Ревізор з Петербурга“, комедия в 4 діях М. Гоголя.

В суботу 4. цвітня „Галька“, опера в 4 діях С. Мовюшка.

В недію 5. цвітня „Маруся Богуславка“ історично-побутова драма в 5 діях М. Старицького.

— **Тарасове съзято в Станиславові.** „Станиславівській Боян“ в сполуді з іншими українськими товариствами уладжує торжественний концерт в честь Т. Шевченка в четвер,

дня 2. цвітня в салі тов. ім. Монюшка. По концерті комерс у Гавбенштока. Білети скорше можна набувати в „Народній Торговлі“ а в день концерту від 6 год. вечером при касі.

— 3 **Тернополя.** Товариство „Тернопільський Боян“ разом з другими українськими Товариствами устроює дня 12. цвітня сьвяточні вечерниці в честь Т. Шевченка. Точну програму оповістимо пізнійше. — *Виділ.*

— 3 **Гвіздця.** Звичайні загальні збори філії Руского Товариства педагогічного в Гвіздці відбудуть ся в неділю, дня 5. цвітня в салі тов. а „Сокол“. Початок о год. 3. по полудни. Вечером о год. 7. відіграють члени аматори на дохід товариства комедію в 3 діях Івана Франка „Учитель“.

Сокильський театр.

(Кілька слів поясненя).

Львівський „Сокол“ розтаборившись в осени 1906 р. в будинку „Дністра“, уряджував концерти з відчитами майже що неділі через зиму, заробляючи на покриті господарських видатків як чини (129 К), світло (до 60 К), паливо (60 К), услуга, поминувши інші дрібні видатки, що все разом виносить до 400 К місячно. Концерти, приладжувани доволі прихланцем, часом вдавали ся, часом виходили менше артистично, але мали матеріальне повожде. Театр аматорський видавав ся далеко хосеннійшим підприємством не лише з грошевого боку, але й морального, бо міг ширити народну сьвідомість і любов до рідного слова між низшою верствою руского населеня Львова. Кермуючись тими зглядами справлено декораций коштом близько півтора тисячі корон, беручи всьо на кредит (тепер вже майже всьо сплачено). З осеню мин. року почали ся вистави, але по двох перервано їх, коли приїхав руский театр до Львова на півторамісячний побут. Аж по виїзді театру п. Стадника сокильський театр почав грати що неділі і протягом 5 місяців дав вже 26 представлень.

Замітна річ була з публікою. Перші вистави мимо анонсованя grano майже при порожній аудиторії з касовими недоборами. Потім почалась, так сказатиб, виробляти ся публіка сокильського театру. Розкидувані сотками афіші перед самим представленем поміж жовнірами на Рускій ул. і в Ринку стягали по кількадесят капралів ліній і жандармерії, які звичайно купують сидячі місця. Гімназияльна молодіж, прості вояки, наймички, зарібники виповнювали стоячий партер, а розліплювані афіші приєднували театрови видців зпоміж міщанських родин.

Інтелігенция уряднича там ніколи не заходила від самого початку і доси до сокильського театру не заглядає, з виїмком кількох родин. З кожним представленем круг видців ріс поступенно аж до останних вистав, коли вже для всіх гостей не стає білетів. Як глянути бувало по зібраній публіці, то видно самі незнакомі, чужі особи, але являючі ся правильно що неділі. Є між ними навіть такі, що для них каса театру мусить на кожде представлене резервувати сидячі місця. Видко з того, що та публіка є вдоволенна з театру і грою аматорів; без огляду, яка та гра була — для неї була она вдоволяюча. Нераз саля лунала від оплесків і окликів „славно“, нераз та публіка усміяла ся сердечно з комічних крещій на сцені, а неоден зі слухачів нераз під вражінем драматичної акції отерав слезу з очей. Публіка виповняє тепер салю що неділі, звачучи, що там стало що неділі грає театр. Сокильський театр не повинен вже для самої ідеї не грати що неділі.

Що до аматорів годить ся признати, що є між ними вироблені таланти, які вже тепер грають не гірше заводових акторів. Але передрогім треба у всіх аматорів подивляти запал і посьвяту, з якою они всі, талановиті і з меншими талантами, працюють для „Сокола“ без сотика винагороди. Просимо звачити: Що вечера (з виїмком понеділка) відбуваєть ся в

тїсній кімнатці проби, а в неділю виступ; і так тиждень за тижнем без перерви. Таж ті люди в день мусять заробляти на щоденний хліб, они мають з дому до „Сокола“ по 3—5 кільометрів дороги і тратять пересічно по 5 годин часу щоденно на пробу, поминувши виучуване ріль дома, характеризують ся шмінками, переодягають ся в костюми нераз бувало при низькій температурі і не рідко наслувають ся притиків що до своєї гри.

Они все те зносять для ідеї, працюють даром, тішать ся, як саля повна, а сумують як почують, що в касі дефіцит. Оплески, які дістають часом може і незаслужено, є для них ціннійші, як для неодного ціломісячна товста пенсия на 1-го. Кілька слів прихильної згадки в часописях додає їм сили і заохоти на цілий слідуочий тиждень до праці в приготуваню нової штуки.

З когож складає ся та дружина театральна? — сьчитає неоден. Се переважно міщанські дівчата з жовківського передмістя; там найскорше повстала читальня „Просьвіти“ і найскорше загостила національна сьвідомість в пороги тих русках родин, що давнійше навіть по польски говорили. Мужеский персонал складаєть ся з ремісників, академиків і кількох урядників. Дружина здротку нечисленна комплетьє ся тепер все новими силами і числить вже до 30 осіб, які з огляду на наші штуки народні з великим числом дівчих осіб, мусять виступати що неділі майже в комплеті.

При таких обставинах нема що дивувати ся, що не кожда штука виходить на сцену як слід викінчена і вистудіована. Тут треба ще раз зазначити, що проби відбувають ся не на сцені, бо сцену уставляє ся лише на неділю в суботу по 8 ій год. вечер, а в понеділок рано сліду по ній нема, бо „Сокол“ яко гімнастичне товариство передовсім мусить плекати руханку, а театр толерує задля хісна, який з него має.

Що представлення не виходили так, як би можна жадати від кожного театру, винен режісер (одинокий платний функціонер сок. театру), який між иншим також ради власних амбіцій не завдавав собі труда у вишколеню аматорів, може з обави, щоби его, заводового актора, не переросли. Що до сего автор рецензії в „Ділі“ з 25-ого представлення, п. В(олодим)ир (не сотрудник „Діла“), має слушність, зазначуючи, що театральному кружкуви „хибує якогось соліднійшого інтелігентного проводу“. Інші его доволі тяжкі заміти на адресу сокильського театру подиктовані нещиростію, можливо за то, що на тімже представленю попрошено его делікатно, аби не завдавав за кулісами. *Оден з Соколів.*

Телеграми

з дня 31. марця.

Відень. Цісар відбув оноді і вчера в полудне проходить по парку, які мали дуже спасенний вплив на здоровє монарха.

Відень. За доведене до кінця господарської угоди між Австрією а Угорщиною цісар наділив міністра Коритовского і мін. Кошута великою лентою ордеру Леопольда. Міністри Дершата і Дарані дістали цісарські подяки.

Берлін. З Монахова доносять, що 16 німецких князів поїде до Відня, зложити желаня цісареві Франц Йосифови з нагоди ювілею 60-літнього володарства. Ціле торжество буде мати родинний характер, а князі побудуть у Відни лише оден день.

Каракас. З причини що кілька днів тому назад в уряді почтовім Ля Гваляра отворено три міхи почтові, призначені для американського круляка „Такома“, американський посол зжадав від венецельского правительства внясненя. Правительство то відповіло, що була то проста похибка уряду почтового, котрий уважав то за звичайні посилки почтові. Коли тепер круляк „Такома“ вернув до Ля Гваляра викликало то в Каракасі занепокоєне. Урядова

часопись „Constitucional“ помістила статю, в котрій сказано, що Сполучені Держави наміряють розвинути в полудневій Америці прапор підбою.

Оголошенє.

Загальні збори „Позітового Товариства Кредитового“ Стотаришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся ві второк дня 5. н. ст. мая 1908 о год. 4. з полудня в домі „Просьвіти“ Ринок 10 у Львові з отсим порядком денним:

- 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів;
- 2) Справозданє Дирекції з діяльності і білянє за рік 1907;
- 3) Розділ чистого зиску;
- 4) Доповняючий вибір 2 членів Ради надзираючої і
- 5) Внесеня та інтерпеляції членів.

Василь Горбай,
секретар.

Др. Кость Левицкий
пред. Ради Надзир.

НАРОДНА ГОСТИННИЦА

Готель, реставрація і карєрня — ріг ул. Сикстусокої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 30. е. м.: Михайло Мельник, Самбір; о. Григорий Содомора, Новосілка; о. Іван Пастернак, Вацовичі; о. Володимир Кальба, Соколівка; о. Теофіл Любінецький, Вербів; Ізидор Ваньо, Камінка струмілова; Омелян Дольницький, Баворів; о. Григорий Ковч, Лисівці; Роснер Юдашкевич, Росія; др. Еміль Савицкий, Тернопіль.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкокого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4 1/2% листи Банку кравого
 - 4% листи Банку кравого
 - 5% облігації комунальні Банку кравого
 - 4% позичку краву
 - 4% облігації проінаційні і всілякі реанти державні
- Ті паперя продаємо і купуємо по найточнійшим курсі денним.

СОКОЛ

Жутки можна набувати в „Сокильській Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

